

Uzm. Jale Cengiz (Dinçer)'in
anısına
(26 Aralık 1939 – 15 Aralık 2004)

Füsün TEZCAN*

Sevenlerini derin üzüntü içinde bırakarak 15 Aralık 2004'de Uzm. Jale Cengiz aramızdan ayrıldı.

Jale Cengiz, 26 Aralık 1939 tarihinde İzmir'de doğmuş, ilk ve orta öğrenimini İzmir'de tamamlayarak İzmir Kız Lisesi'nden mezun olmuştur. Ege Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Sağlığı Bölümü'nü 1961 yılında bitirmiş ve aynı yıl Bornova Ziraat Mücadele Araştırma Enstitüsü'nde Endüstri ve Süs Bitkileri Zararlıları Laboratuvarında Uzm. Mahmut Karman'ın asistanı olarak göreve başlamıştır. “**Ege Bölgesi'nde Pamuklara Arız Olan Tetranychidae Familyası Türleri, Tanınmaları ve Kimyasal Savaş Eşiği Tayini Üzerinde Araştırmalar**” isimli uzmanlık tezini 1969 yılında tamamlamıştır. Devlet Lisan Okulunun ardından kazandığı sınavla 1971-1972 yılları arasında İngiltere'de Imperial College'da Dr. M. J. Way'in yönetiminde “**The Effect of Sub-lethal Doses of Carbaryl on Mortality and Fecundity of Myzus persicae (Sulz.) and Brevicoryne brassicae (L.)**” isimli bir tez hazırlamıştır. Yurda döndükten sonra, Türkiye'deki ilk entegre mücadele çalışmasını pamuk zararlıları konusunda başlatmış ve bu konuda öncü olmuştur.

1976 Yılında kurulan Pamuk Zararlıları Laboratuvarında üstlendiği laboratuvar şefliği görevini ve konu sorumluluğunu emekli olduğu 1988 yılına dek yürütmüştür.

---

* Ziraat Mücadele Araştırma Enstitüsü, 35100 Bornova, İzmir
e-posta: tezfusun@yahoo.com

1973-1979 Yılları arasında IOBC-WPRS Pamuk Çalışma Grubunda görev almış ve bu görevi başarı ile yerine getirmiştir. Bu süre içinde Avusturya, İran, Pakistan, Yunanistan, Suriye ve Türkiye’de düzenlenen toplantılara katılarak, bildiriler sunmuştur. Ayrıca yurt içinde pek çok kongre ve sempozyuma bildirili olarak katılmıştır.

Jale Cengiz, Türkiye Entomoloji Derneği Yönetim Kurulunda ve Yıllık Dergisi Yayın Kurulunda görev yaparak mesleğine katkılarını sürdürmüştür.

Çalıştığı dönem içinde Zirai Mücadele Araştırma Konseyi’ne seçilmiş ve bu görevi de başarı ile yerine getirmiştir. Dikkatli, titiz, mükemmeliyetçi, azimli, çalışkan ve aşırı sorumluluk sahibi kişiliği, üstlendiği bütün işlerden başarı ile çıkmasını sağlamıştır.

Jale Hanımla ilk karşılaşmamız 1983 yılının Eylül ayında FAO tarafından Adana’da düzenlenen “**Regional Symposium on Integrated Pest Control in Cotton Growing**” toplantısında olmuştur. Toplantıdaki bildirisini sunuşu, tartışmalardaki yaklaşımları, mesleğe yeni başlayan biz gençleri çok etkilemişti. Sekiz ay sonra Bornova Zirai Mücadele Araştırma Enstitüsü’ne atandığımda, Enstitü Müdürümüz Sayın Dr. Kazım Türkoğlu Pamuk Zararlıları Laboratuvarı’nda görev alacağımı söyleyerek beni Jale Hanım’ın yanına götürdü. O günden emekli oluncaya dek Jale Hanım’la birlikte çalışmaktan, onun asistanı olmaktan ve onu tanımış olmaktan çok büyük onur duydum. İlk gün bana söylediği hemen her şey bugün gibi aklımda. O gün bana hala sakladığım, bir araştırmacıda bulunması gereken özellikleri yazdığı kağıdı göstermiş ve bunları meraklılık, doğruluk, alçak gönüllülük, bilimsel kuşkuculuk, açık fikirlilik ve başarısızlıktan yılmama şeklinde özetlemişti. Bu ilkeler çalışma yaşamımda hep yol gösterici oldu. Mesleğindeki ve özel yaşamındaki titizliği, disiplini, dakikliği, randevularına sadıklığı onu tanıyan herkesçe biliniyordu.

Jale Hanım özel yaşamında sporu, seyahati, eğlenmeyi ve kısaca aktif yaşamayı seven biriydi. Parkinson hastalığına yakalandığını öğrendiğimde çok üzülmuştüm. Çünkü parkinson’un ilerleyen dönemde o canlı, enerjik, yaşamdan keyif almayı bilen insanın hareketlerini yavaş yavaş engelleyeceğini biliyordum. Ne yazık ki hastalığı yedi yıllık süreçte çok hızlı ilerledi. Sevgili eşi Sayın Uzm. Fahri Cengiz’in özenli bakımı belki beklenen sonu biraz geciktirdi. Ama ne yazık ki Jale Hanım 15 Aralık 2004 günü aramızdan ayrıldı. Acılarının dinmesi tek tesellimiz.

Kendisine Tanrı’dan rahmet, ailesine ve dostlarına sabırlar diliyorum.

Işıklar içinde uyu Sevgili Şefim...

Yayınları

- Karman, M. Ş. & **J. Dinçer**, 1963. Yaprakkurdu (*Prodenia*) İle Hangi İlaçlarla Ne Zaman, Nasıl Savaşmalıdır. Tar. Bak. Born. Zir. Müc. Ar. Enst. Yay. No: 46, 6 s.
- Karman, M. Ş., **J. Dinçer** & N. Kavut, 1969. Bazı organik fosforlu zirai mücadele ilaçlarının pamuklarda meydana getirdiği belirtiler. **Bitki Koruma Bülteni**, **9** (3): 191-200.
- Dinçer, J.** 1971. Ege Bölgesi pamuklarında Kırmızıörümceklere [*Tetranychus urticae* Koch.] karşı ilaç denemeleri. **Zirai Mücadele Araştırma Yıllığı**, **17**.
- Dinçer, J.** 1971. Ege Bölgesi tütün dikim sahalarında yaprakbitine [*Myzus persicae* Sulz.] karşı ilaç denemesi. **Zirai Mücadele Araştırma Yıllığı**, **22**.
- Kavut, N., **J. Dinçer** & M. Ş. Karman, 1974. Ege Bölgesi pamuk zararlılarının predatör ve parazitleri üzerinde ön çalışmalar. **Bitki Koruma Bülteni**, **14** (1): 19-28.
- Kavut, N. & **J. Dinçer**, 1974. Ege Bölgesi pamuk zararlılarının predatör ve parazitleri üzerinde ön çalışmalar. **Zirai Mücadele Araştırma Yıllığı**, **38**.
- Dinçer, J.**, 1975. Ege Bölgesi'nde Pamuklara Arız Olan Tetranychidae (Kırmızıörümcek) Familyası Türleri, Tanınmaları ve Kimyasal Savaş Eşiği Tayini Üzerinde Araştırmalar. Gıda-Tar. Hayv. Bak. Zir. Kar. Gn. Md. Ar. Eser. Ser. T. B. No: 25, 39 s.
- Dinçer, J.**, 1976. Country report to the consultation pest management systems for the control of pests of cotton. Report on an FAO/UNEP Consultation Held Karachi, Pakistan, 13-16 October 1975. Food and Agriculture Organization of the United Nations. Rome, AGP: 1976/M/3, 26 pp.
- Dinçer, J.**, 1977. Report of the working group on integrated control of cotton pests. Proceedings of the third General Assembly of the West Palaeartic Regional Section (WPRS), Athens, 102-103.
- Dinçer, J.**, 1979. Progress made in integrated control of cotton pests with special emphasis on its practicability and economic interest. Proceedings. of International Symposium of IOBC-WPRS on Integrated Control in Agriculture and Forestry. Vienna, 8-12 October 1979, 211-213.
- Dinçer, J.** 1979. Ege Bölgesinde pamuklarda zarar yapan Kırmızıörümceklere [*Tetranychus urticae* Koch. ve *Tetranychus cinnabarinus* Boisd.] karşı ilaç denemesi. **Zirai Mücadele Araştırma Yıllığı**, 31-34.
- Dinçer, J.** & Y. Pala, 1981. Ege Bölgesinde pamuklarda zarar yapan kırmızıörümcekler [*Tetranychus urticae* Koch. ve *Tetranychus cinnabarinus* Boisd.]'e karşı ilaç denemesi. **Zirai Mücadele Araştırma Yıllığı**, 61-62.
- Dinçer, J.** & Y. Pala, 1981. Ege Bölgesi pamuk zararlılarına karşı tamamlayıcı savaş olanaklarının araştırılması çalışmalarında, bölgede kullanılan pamuk tohumluluğunun kantitesi ile ilgili bulgular. **Bitki Koruma Bülteni**, **21** (1): 47-52.
- Dinçer, J.**, 1981. Ayla'mız. **Türkiye Bitki Koruma Dergisi**, **5** (1): 3-4.
- Dinçer, J.**, 1983. İntegre zararlı idaresi. **Yıllık**, **1** (1): 9-19.
- Dinçer, J.**, 1983. Pink bollworm in Aegean Region. Regional Symposium on Integrated Pest Control in Cotton Growing, September 5-9, 1983, Adana, 102-116.
- Önçağ G., E. Yalçın, **J. Dinçer** & S. San, 1983. Ege Bölgesi'nde çeşitli kültür bitkilerinde zarar yapan İkinoktalı akar [*Tetranychus urticae* Koch.] savaşımında kullanılan ilaçlara karşı popülasyondaki direnç seviyelerinin araştırılması. VII. Bilim Kongresi, Tarım ve Ormanlık Araştırma Grubu Tebliğleri (Bitki Koruma Seksiyonu), 249-264.

- Önçağ G., E. Yalçın, **J. Dinçer** & S. San, 1983. Ege Bölgesi'nde çeşitli kültür bitkilerinde zarar yapan İkinoktalı akar [***Tetranychus urticae*** Koch.] savaşımında kullanılan ilaçlara karşı popülasyondaki direnç seviyelerinin araştırılması. **Doğa Bilim Dergisi**, D 2, **7** (2): 107-118.
- Dinçer, J.**, 1984. Zararlı böceklerin kontrolünde feromonlar. **Yıllık**, **2** (2): 115-124.
- Dinçer, J.**, 1984. Ege Bölgesi'nde pamuk zararlılarına karşı integre mücadele imkanlarının araştırılması. **Bitki Koruma Bülteni**, **24** (1): 15-32.
- Cengiz J.** & F. Tezcan, 1987. Bazı sentetik pyrethroidlerin pamukta Kırmızıörümcek [***Tetranychus urticae*** Koch. ve ***T. cinnabarinus*** Boisd.] popülasyonlarını arttırmadaki rolleri üzerinde araştırmalar. Türkiye I. Entomoloji Kongresi Bildirileri, 13-16 Ekim 1987, İzmir, 287-297.
- Cengiz J.**, E. Yalçın & F. Tezcan, 1987. Pamukta Kırmızıörümcekler [***Tetranychus urticae*** Koch. ve ***T. cinnabarinus*** Boisd.]'e karşı electrodyn ile CDA üzerinde araştırmalar. Türkiye I. Entomoloji Kongresi Bildirileri, 13-16 Ekim 1987, İzmir, 335-341.